

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **MVDr. M. Ň.**, zastúpeného JUDr. M. Š., proti žalovanému **M. Ň.**, zastúpenému JUDr. I. R., **o zrušenie výživného**, vedenej na Okresnom súde Košice II pod sp.zn. 31 C 62/2009, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 23. februára 2011, sp.zn. 8 CoP 332/2010, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a**.

Žalobca je povinný zaplatiť žalovanému náhradu trov dovolacieho konania v sume 237,96 € na účet jeho právnej zástupkyne JUDr. I.I., do troch dní.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Košice II rozsudkom z 8. októbra 2009, č.k. 31 C 62/2009-64 (v poradí prvým) zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal zrušenia vyživovacej povinnosti voči žalovanému počnúc od 1. septembra 2008 do budúca. Dospel k záveru, že sú dané predpoklady pre trvanie vyživovacej povinnosti žalobcu voči žalovanému v zmysle ustanovenia § 62 ods. 1 Zákona o rodine z dôvodu, že žalobca nepreukázal žiadne skutočnosti odôvodňujúce zrušenie súdom určenej povinnosti.

Krajský súd v Košiciach uznesením z 26. februára 2010, sp.zn. 8 CoP 349/2010 (v poradí prvým) zrušil rozsudok súdu prvého stupňa a vec vrátil na ďalšie konanie. Mal za to, že dokazovanie vykonané súdom prvého stupňa a takto zistený skutkový stav nie je dostatočný pre právne posúdenie a rozhodnutie o návrhu žalobcu. Súdu prvého stupňa uložil povinnosť vykonať dokazovanie na zistenie skutočností potrebných pre náležité zistenie skutkového stavu.

Okresný súd Košice II rozsudkom z 9. septembra 2010, č.k. 31 C 62/2009-147

(v poradí druhým) zmenil rozsudok Okresného súdu Košice II, č.k. 27 P 617/04-375 z 8. júna 2007, ktorým bola naposledy určená vyživovacia povinnosť žalobcu voči žalovanému tak, že vyživovaciu povinnosť žalobcu voči žalovanému zrušil od 1. júla 2010 do budúca. Žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi 199,16 € do 30 dní od právoplatnosti rozsudku, zamietol návrh v prevyšujúcej časti a o trovách konania rozhodol tak, že žiadny z účastníkov nemá právo na ich náhradu. Z vykonaného dokazovania zistil, že rozsudkom Okresného súdu Košice II z 8. júna 2007, č.k. 27 P 617/04-375 bol žalobca zaviazaný prispievať na výživu žalovaného mesačne sumou 2 000,- Sk od 1. septembra 2002 do 31. augusta 2005 a 3000,- Sk od 1. septembra 2005 do budúca. Ďalej zistil, že žalovaný je od 1. októbra 2006 študentom S. v študijnom odbore O., a to formou štúdia jednotlivých predmetov a že dodatkom k zmluve z 30. júna 2009 sa uvedené štúdium predĺžilo do 30. júna 2010. Pri rozhodovaní prihliadal na zistenia, že štúdium na strednej škole formou individuálnych predmetov je náročné, väčšina študentov ho absolvuje v období štyroch rokov a že samotné denné štúdium na strednej škole v danom odbore trvá štyri roky. Za primeranú dĺžku štúdia považoval jeho absolvovanie žalovaným v dobe štyroch rokov od jeho začiatku, teda do ukončenia školskej dochádzky v školskom roku 2009/2010, do 30. júna 2010. Vzhľadom na tento záver o primeranosti dĺžky štúdia aj s prihliadnutím na skutočnosť, že žalovaný naďalej pokračuje v štúdiu, ku dňu rozhodovania súdu nemal ukončené skúšky zo štyroch predmetov a nepodal žiadosť o vykonanie maturitnej skúšky, rozhodol, že ďalej po uplynutí doby, kedy by žalovaný absolvoval riadne denné štúdium na strednej škole, netrvá zákonná vyživovacia povinnosť zo strany žalobcu voči žalovanému. Okrem toho poukázal na to, že žalovaný nepreukázal žiadne osobné alebo zdravotné dôvody odôvodňujúce u neho dlhšie štúdium nad štandardnú dobu štyroch rokov. Pretože zrušil vyživovaciu povinnosť žalobcu od 1. júla 2010, zaviazal žalovaného vrátiť žalobcovi uhradené výživné 199,16 € ku dňu rozhodovania do 30 dní od právoplatnosti rozsudku a v prevyšujúcej časti návrh na vrátenie spotrebovaného výživného ako nedôvodný zamietol. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 2 O.s.p. tak, že žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na ich náhradu, pretože žalobca mal v konaní iba čiastočný úspech a návrh nebol v čase jeho podania dôvodný.

Krajský súd v Košiciach rozsudkom z 23. februára 2011, sp.zn. 8 CoP 332/2010 (v poradí druhým) zmenil rozsudok súdu prvého stupňa tak, že návrh na zrušenie výživného zamietol. Žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť žalovanému trovy konania vo výške 2 721,64 € na účet jeho právnej zástupkyne do 30 dní od právoplatnosti tohto rozsudku. Mal za to, že súd prvého stupňa dostatočne zistil skutkový stav, použil správne ustanovenia Zákona o rodine, ktoré však nesprávne aplikoval na zistený skutkový stav. Porovnal a posúdil pomery účastníkov v čase predchádzajúcej úpravy výživného s pomermi existujúcimi v čase jeho

rozhodovania a dospel k odlišnému právnemu záveru ako súd prvého stupňa, a to, že zákonná vyživovacia povinnosť žalobcu voči žalovanému trvá aj po 1. júli 2010, pretože žalovaný nenadobudol schopnosť sám sa živiť so zreteľom na to, že sa pripravuje na budúce povolanie štúdiom na strednej odbornej škole, kde ho v súčasnosti čakajú maturitné skúšky. Mal za to, že samotná skutočnosť, že žalovaný neštuduje dennou formou štúdia, ale formou štúdia jednotlivých predmetov, bez ďalšieho neosvedčuje, že sa celodenne a riadne nepripravuje na budúce povolanie a že má priestor organizovať si svoj voľný čas tak, aby sa zamestnal a poberal pravidelný a adekvátny príjem. Uviedol, že spravodlivým ukazovateľom riadnej prípravy žalovaného na povolanie nie je absolvovaný počet konzultácií a určitá frekvencia skúšok, ale to, či v primeranej lehote dosahuje požadované výsledky, pretože podstatou formy štúdia jednotlivých predmetov je to, že každý študent si pružne, sám podľa svojich individuálnych schopností, možností, návykov a náročnosti štúdia volí spôsob, ako ho dosiahnuť, a tak ho nemožno paušalizovať, ani zovšeobecňovať a nepriamo hrozbou vyživovacej povinnosti nútiť, aby absolvoval nepovinné konzultácie, ak ich pre dosiahnutie výsledku nepovažuje za potrebné alebo vykonal skúšky v určitej frekvencii, ak preferuje ich nárazové vykonanie. Mal za preukázané, že žalovaný dosahuje požadované výsledky, úspešne absolvoval všetky skúšky, preto mu bola 30. septembra 2010 potvrdená jeho záväzná prihláška na maturitnú skúšku, na ktorú sa v súčasnosti pripravuje. Skutočnosť, že žalovaný na to potrebuje dlhšiu ako štandardnú dobu dennej formy štúdia, ale primeranú doterajším výsledkom študentov S., že absolvoval iba niekoľko konzultácií a skúšky vykonával nárazovo v dvojročných intervaloch, zodpovedá náročnosti formy štúdia jednotlivých predmetov. Považoval za nepochybné, že štúdium jednotlivých predmetov je náročnejšou formou štúdia ako je denná forma štúdia, vyžadujúci väčšiu samostatnosť a že žalovaný si túto formu štúdia nezvolil špekulatívne preto, aby mal čo najviac voľného času na záhaľčivý spôsob života, počas ktorého mal v úmysle zneužívať vyživovaciu povinnosť žalobcu, ale ako najvhodnejšie a najzodpovednejšie riešenie jeho životnej situácie, pre ktoré ho nemožno sankcionovať zrušením vyživovacej povinnosti len preto, že nedošťudoval v štandardnej zodpovedajúcej dennej forme štúdia. Na základe uvedeného rozsudok súdu prvého stupňa v zmysle § 220 O.s.p. zmenil a návrh na zrušenie výživného zamietol. O trovách konania rozhodol podľa § 224 ods. 1, § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca, ktorý navrhol rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania odôvodnil ustanovením § 237 písm. f/ O.s.p. tvrdiac, že postupom súdov mu bola odňatá možnosť konať pred súdom. Namietal, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nepredvídateľné z dôvodu, že odvolací súd rozhodol bez nariadenia pojednávania, čím neumožnil žalobcovi vyjadriť sa k odlišnému právnemu názoru odvolacieho súdu, prípadne poukázať na dôkazy,

ktoré mohli mať a majú vplyv pre konanie. Rozhodnutie odvolacieho súdu považoval za nepredvídateľné aj z dôvodu, že odvolací súd zmenil svoje predchádzajúce rozhodnutie (sp.zn. 8 Co 349/2009 z 26. februára 2010), čo ničím v rámci svojho následného a konečného rozhodnutia neodôvodnil. Rozsudok odvolacieho súdu napadol aj s poukazom na ustanovenie § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. dôvodiac jeho nesprávnymi právnymi závermi týkajúcimi sa posúdenia trvania vyživovacej povinnosti. Argumentoval ustanovením § 3 ods. 1 zákona č. 600/2003 Z.z. o prídavku na dieťa poukazujúcu na definíciu nezaopatreného dieťaťa, za ktoré tento zákon považuje dieťa do ukončenia povinnej školskej dochádzky, ktoré sa sústavne pripravuje na povolanie štúdiom, pričom sústavnou prípravou na povolanie je štúdium na strednej škole okrem štúdia popri zamestnaní, kombinovaného štúdia a štúdia jednotlivých predmetov.

Žalovaný vo svojom vyjadrení k dovolaniu navrhol, aby dovolací súd dovolanie žalobcu odmietol z dôvodu, že je neprípustné v zmysle ustanovenia § 238 ods. 4 O.s.p. a priznal mu náhradu trov dovolacieho konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal najskôr to, či dovolanie žalobcu smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol rozsudkom. V zmysle ustanovenia § 238 O.s.p. platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnutý zmeňujúci rozsudok (§ 238 ods. 1 O.s.p.) alebo rozsudok, potvrdzujúci rozsudok súdu prvého stupňa, avšak len vtedy, ak odvolací súd v jeho výroku vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože po právnej stránke ide o rozhodnutie zásadného významu (§ 238 ods. 3 O.s.p.) alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4.

Podľa § 238 ods. 4 O.s.p. dovolanie nie je prípustné vo veciach upravených zákonom o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov okrem rozsudku o obmedzení alebo pozbavení rodičovských práv a povinností, alebo o pozastavení ich výkonu, o priznaní rodičovských práv a povinností maloletému rodičovi dieťaťa, o určení rodičovstva, o zapretí

rodičovstva alebo o osvojení. Uvedené ustanovenie teda vylučuje prípustnosť dovolania žalobcu proti rozsudku o zrušení výživného.

S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1 veta druhá O.s.p., ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnúť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O.s.p. (či už to účastník namieta alebo nie) neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie prípustnosti dovolania smerujúceho proti rozsudku podľa § 238 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O.s.p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku alebo uzneseniu), ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom).

Vzhľadom na námietky dovolateľa a tiež s prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1, veta druhá O.s.p., dovolací súd kládol dôraz na skúmanie tej vady, ktorej existenciu dovolateľ v dovolaní namietal (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Odňatím možnosti konať sa v zmysle uvedeného ustanovenia rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Predmetnému dôvodu dovolania sú vlastné tri pojmové znaky : 1/ odňatie možnosti konať pred súdom, 2/ to, že k odňatiu možnosti konať došlo v dôsledku postupu súdu, 3/ možnosť konať pred súdom sa odňala účastníkovi konania. Vzhľadom k tej skutočnosti, že zákon bližšie v žiadnom zo svojich ustanovení pojem odňatie možnosti konať pred súdom nešpecifikuje, pod odňatím možnosti konať pred súdom je potrebné vo všeobecnosti rozumieť taký postup súdu, ktorý znemožňuje účastníkovi konania realizáciu procesných práv a právom chránených záujmov, priznaných mu Občianskym súdnym poriadkom na zabezpečenie svojich práv a oprávnených záujmov.

O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O.s.p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré

mu právny poriadok priznáva. Dovolateľ namieta, že odvolací súd porušil princíp dvojinštančnosti konania a princíp predvídateľnosti súdnych rozhodnutí.

Princíp dvojinštančnosti konania má základ v tom, že každá skutková a právna otázka, ktorá je v prejednávanej veci rozhodujúca, musí byť predmetom posúdenia súdu nielen súdom prvého stupňa, ale aj odvolacieho súdu. Čo sa týka právneho posúdenia veci, konkrétne je tento princíp premietnutý do ustanovenia § 213 ods. 2 O.s.p., ktorého podstatou je zamedzenie vydávania prekvapivých rozhodnutí odvolacími súdmi, t.j. rozhodnutí vydávaných na základe takých ustanovení, ktorými sa súd prvého stupňa nezaoberal a ku ktorým sa účastníci konania nemali možnosť vyjadriť. Princíp dvojinštančnosti je v otázke zisťovania skutkového stavu vyjadrený v ustanoveniach § 213 ods. 3 až 7 O.s.p. a ustanovení § 214 O.s.p. Odvolací súd je vo vzťahu k preskúvaným rozhodnutiam súdu prvého stupňa súdom s plnou jurisdikciou - je oprávnený rozhodnutie súdu prvého stupňa potvrdiť, zmeniť alebo zrušiť bez ohľadu na to, ako to navrhujú účastníci v nimi podanom odvolaní (§ 212 ods. 4 O.s.p. v spojení s § 219 až 221 O.s.p.).

Občiansky súdny poriadok stojí na zásade predvídateľnosti rozhodnutí súdu. Predvídateľné je také rozhodnutie, ktorému predchádza predvídateľný postup pri konaní a rozhodovaní. Zákon ustanovuje, že účastníci by nemali byť zaskočení možným iným právnym posúdením veci súdom bez toho, aby im bolo umožnené tvrdiť skutočnosti významné z hľadiska sudcovho právneho názoru a navrhnúť k ich preukázaniu dôkazy. Sudcov iný právny názor, než je názor účastníkov konania, môže súd účastníkom v priebehu konania oznámiť. Účelom oboznámenia účastníkov konania s tzv. predbežným právnym posúdením veci je zameranie dokazovania na sporné skutočnosti tak, aby sa vyslovený predbežný názor sudcu potvrdil alebo vyvrátil.

Podľa § 213 ods. 2 O.s.p., ak je odvolací súd toho názoru, že sa na vec vzťahuje ustanovenie právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci nebolo použité a je pre rozhodnutie vo veci rozhodujúce, vyzve účastníkov konania, aby sa k možnému použitiu tohto ustanovenia vyjadrili.

Výzva odvolacieho súdu je plnením osobitného druhu poučovacej povinnosti odvolacieho súdu. Podstatou tejto povinnosti je zabrániť odňatiu možnosti konať pred odvolacím súdom, a teda zabezpečiť riadny prístup k spravodlivému procesu aj po podaní odvolania. Ustanovenie právneho predpisu je pre vec rozhodujúce vtedy, keď odvolací súd mieni toto ustanovenie urobiť právnym základom pre rozhodnutie vo veci samej. Právnym predpisom, ktorý pri doterajšom rozhodovaní nebol použitý, je právny predpis o ktorého

výklad a použitie nežiadal v priebehu konania žiadny z účastníkov konania. Ustanovenie právneho predpisu je pre vec rozhodujúce vtedy, keď odvolací súd mieni toto ustanovenie urobiť právnym základom pre rozhodnutie vo veci samej.

V prejednávanej veci súd prvého stupňa odôvodnil svoje rozhodnutie s poukazom na ustanovenia § 62 ods. 1 a 2, § 78 ods. 1 Zákona o rodine, § 10 ods. 1, ods. 2 písm. a), ods. 3 písm. a) a ods. 5 zák. č. 461/2003 Z.z., § 42 ods. 2, § 54 ods. 1, 2, 4 a 14, § 72 písm. a), b), c), d) a § 91 ods. 1, 2 a 3 zák. č. 245/2008 Z.z. Dospel k záveru, že za primeranú dĺžku štúdia žalovaného treba považovať absolvovanie štúdia žalovaným v dobe štyroch rokov od jeho začiatku, teda do ukončenia školskej dochádzky v školskom roku 2009/2010, do 30. júna 2010. Vzhľadom na tento záver o primeranosti dĺžke štúdia aj s prihliadnutím na skutočnosť, že žalovaný naďalej pokračuje v štúdiu, ku dňu rozhodovania súdu nemal ukončené skúšky zo štyroch predmetov a nepodal žiadosť o vykonanie maturitnej skúšky, rozhodol, že ďalej po uplynutí doby, kedy by žalovaný absolvoval riadne denné štúdium na strednej škole, netrvá zákonná vyživovacia povinnosť zo strany žalobcu voči žalovanému.

Odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia citoval zákonné ustanovenia § 62 ods. 1 Zákona o rodine, § 78 ods. 1 a 2 Zákona o rodine, avšak dospel k odlišnému právnemu záveru o trvaní vyživovacej povinnosti. Na rozdiel od súdu prvého stupňa uzavrel, že zákonná vyživovacia povinnosť žalobcu voči žalovanému trvá aj po 1. júli 2010, pretože žalovaný nenadobudol schopnosť sám sa živiť so zreteľom na to, že sa pripravuje na budúce povolanie štúdiom na strednej odbornej škole, kde ho čakajú maturitné skúšky a že samotná skutočnosť, že žalovaný neštuduje dennou formou štúdia, ale formou štúdia jednotlivých predmetov bez ďalšieho neosvedčuje, že sa celodenne a riadne nepripravuje na budúce povolanie. V prejednávanej veci súdy nižších stupňov na zistený skutkový stav aplikovali rovnaké ustanovenia Zákona o rodine, dospeli však k iným právnym záverom.

Dovolací súd dospel k záveru, že súd prvého stupňa aj odvolací súd vychádzali z rovnakého skutkového zistenia, že žalovaný je študentom strednej odbornej školy formou štúdia individuálnych predmetov, avšak dospeli k iným právnym záverom o primeranosti dĺžky štúdia a nadväzne na to o trvaní vyživovacej povinnosti žalobcu voči žalovanému. Odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvého stupňa vychádzajúc zo skutočností, ktoré účastníci konania prezentovali v konaní pred súdom prvého stupňa, v odvolaní a v písomných vyjadreniach k odvolaniam a svoj odlišný právny záver nezaložil na aplikácii a výklade inej hmotnoprávnej právnej normy než súd prvého stupňa. V uvedenom zmysle preto nešlo o právny názor, ktorý by sa dovtedy neobjavil.

Pokiaľ dovolateľ poukazoval vo svojom dovolaní na judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 17. septembra 2009, sp.zn. 3 Cdo 102/2008) dovolací súd poukazuje na to, že citované rozhodnutie nie je možné na súdenú vec aplikovať, nakoľko vychádza z iných skutkových i právnych skutočností.

Dovolateľ namietal, že k odňatiu možnosti konať pred súdom došlo aj tým, že odvolací súd vo veci nenariadil pojednávanie, čo v konečnom dôsledku mal za následok nepredvídateľné rozhodnutie.

Ako bolo vyššie uvedené, súčasťou princípu dvojinstančnosti je potreba zabrániť odvolaciemu súdu vyvodzovať iné právne závery zo skutočností, ktoré prvostupňový súd neposudzoval.

Podľa § 214 ods. 1 O.s.p. (v znení účinnom od 15. októbra 2008), na prejednanie odvolania proti rozhodnutiu vo veci samej nariadi predseda senátu odvolacieho súdu pojednávanie ak a/ je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, b/ súd prvého stupňa rozhodol podľa § 115a bez nariadenia odvolacieho pojednávania, c/ to vyžaduje dôležitý verejný záujem.

Podľa § 214 ods. 2 O.s.p. v tomto znení, môže odvolací súd rozhodnúť aj bez nariadenia odvolacieho pojednávania.

V predmetnej veci je zrejmé, že odvolací súd mal za to, že súd prvého stupňa správne zistil skutkový stav, súd prvého stupňa rozhodol v predmetnej veci na pojednávaní a nejde tu ani o verejný záujem, keďže nejde o veci týkajúce sa v rôznych súvislostiach väčšieho okruhu osôb, napr. spory týkajúce sa územného celku sídliska a pod. Dohovor o ľudských právach a základných slobodách nevyžaduje a ani z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva nemožno vysledovať, že by sa malo na všetkých súdnych inštanciách pojednávanie vykonávať verejne. Ak teda rozhodoval súd prvého stupňa na pojednávaní odvolací súd v zásade nemusí nariadiť pojednávanie. Odvolací súd však vždy môže nariadiť pojednávanie, ak to považuje za potrebné.

Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že odvolací súd postupoval v súlade so zákonom, pokiaľ prejednal odvolanie proti rozhodnutiu prvostupňového súdu vo veci samej 23. februára 2011 bez nariadenia odvolacieho pojednávania. Postup odvolacieho súdu nemal za následok odňatie možnosti žalobcu konať pred súdom v zmysle ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p. Nedošlo k znemožneniu realizácie jeho procesných práv, priznaných mu

v občianskom súdnom konaní za účelom obhajenia ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Dovolací súd poukazuje na tú skutočnosť, že za postup súdu odnímajúci účastníkovi konania možnosť konať pred súdom v zmysle citovaného zákonného ustanovenia, nie je možné považovať postup súdu v súlade s príslušnými procesnými ustanoveniami. Nedošlo preto k závadnému procesnému postupu súdu, ktorým by sa žalobcovi znemožnila realizácia jeho procesných práv, priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom obhajenia a ochrany jeho práv a právom chránených záujmov v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Dovolateľ taktiež namietal, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nepreskúmateľné aj z dôvodu, že odvolací súd, ktorý rozhodol v poslednej inštancii, ničím nezdôvodnil zmenu svojich právnych záverov, ku ktorým dospel už v tej istej veci vo svojom predchádzajúcom rozhodnutí.

To, že právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu, jednoznačne vyplýva z ustálenej judikatúry ESĽP. Judikatúra tohto súdu nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, § 29; Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

Rovnako sa Ústavný súd Slovenskej republiky vyjadril k povinnosti súdov riadne odôvodniť svoje rozhodnutie aj v náleze III. ÚS 119/03-30. Ústavný súd už vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03).

K námietke dovolateľa, že odvolací súd neodôvodnil zmenu svojho právneho názoru v tej istej veci, dovolací súd uvádza, že Občiansky súdny poriadok pozná iba viazanosť súdu prvého stupňa právnym názorom odvolacieho súdu (§ 226 O.s.p.), resp. dovolacieho súdu (243d O.s.p.) alebo viazanosť odvolacieho súdu právnym názorom dovolacieho súdu (§ 243d O.s.p.). Zo žiadneho ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku nemožno vyvodiť, že odvolací súd už svoj raz vyslovený právny názor vo veci v neskoršom odvolacom konaní nemôže meniť. Tento právny záver je logický aj z toho dôvodu, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu nie je prípustný riadny opravný prostriedok. Bolo by aj v rozpore s účelom

občianskeho súdneho konania, keby odvolací súd pod tlakom svojho skôr vysloveného právneho názoru musel vo veci rozhodnúť rovnako, hoci pod vplyvom novo zistených skutkových okolností by predchádzajúci právny názor neobstál.

V posudzovanej veci Krajský súd v Košiciach uznesením z 26. februára 2010, č.k. 8 CoP 349/2009 zrušil rozsudok súdu prvého stupňa a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Svoje zrušujúce rozhodnutie odôvodnil tým, že súdom prvého stupňa zistený skutkový stav nie je dostatočný pre právne posúdenie a rozhodnutie o žalobe, pretože všetky skutočnosti, na základe ktorých sa žalobca domáhal zrušenia vyživovacej povinnosti neboli vykonaným dokazovaním vyvrátené tak, aby mohla byť žaloba zamietnutá. Vyslovil, že z hľadiska trvania vyživovacej povinnosti žalobcu k žalovanému je úplne irelevantné, či škola, na ktorej žalovaný študuje, umožňuje rôzne formy štúdia, podstatnou je však skutočnosť, či sa žalovaný pripravuje celodenne a riadne na budúce povolanie štúdiom a aké okolnosti mu bránia študovať dennou formou, pretože v opačnom prípade možno predpokladať, že má dostatok času na to, aby si mohol zabezpečovať výživu vlastnou prácou. Tiež uviedol, že zásadnou skutočnosťou preukazujúcou trvanie nároku žalovaného na výživné je aj riadna doba trvania štúdia a riadne plnenie študijných povinností. V danom prípade odvolací súd zrušil rozhodnutie súdu prvého stupňa z dôvodu, že pre správne zistenie skutkového stavu veci je potrebné vykonať ďalšie dôkazy, ale nevyjadril sa k právnemu posúdeniu veci súdom prvého stupňa z aspektu hmotného práva. Z uvedených dôvodov je námietka žalobcu o neodôvodnenosti rozsudku odvolacieho súdu neopodstatnená.

Žalobca ďalej namietal aj skutočnosť, že napadnuté uznesenie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantným dovolacím dôvodom, samo o sebe ale prípustnosť dovolania nezakladá (nemá základ vo vade konania v zmysle § 237 O.s.p. a nespôsobuje zmätočnosť rozhodnutia). I keby teda tvrdenia žalobcu boli opodstatnené (dovolací súd ich z uvedeného aspektu neposudzoval), žalobcom vytýkaná skutočnosť by mala za následok vecnú nesprávnosť napadnutého rozsudku, nezakladala by ale prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O.s.p. V dôsledku toho by posúdenie, či odvolací súd (ne)použil správny právny predpis a či ho

(ne)správne interpretoval alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodil (ne)správne právne závery, prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesne prípustné (o taký prípad ale v prejednávanej veci nešlo).

Vzhľadom na to, že prípustnosť dovolania žalobcu nemožno vyvodiť zo žiadneho ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie odmietol podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné. So zreteľom na odmietnutie dovolania sa nezaoberal napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

V dovolacom konaní úspešnému žalovanému vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalobcovi, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd priznal žalovanému náhradu trov dovolacieho konania spočívajúcu v odmene advokáta za 1 úkon právnej služby, ktorú poskytol žalovanému vypracovaním vyjadrenia k dovolaniu žalobcu (§ 14 ods. 1 písm. b/ vyhlášky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb). Základnú sadzbu tarifnej odmeny za tento úkon právnej služby určil podľa § 10 ods. 3 vyhlášky vo výške 190,89 €, čo s náhradou výdavkov za miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné vo výške jednej stotiny výpočtového základu [§ 1 ods. 3 a § 16 ods. 3 vyhlášky (t.j. 7,41 €)] a po pripočítaní DPH v sume 39,66 € (§ 18 ods. 3 vyhlášky) predstavuje spolu 237,96 €.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u ě n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 3. októbra 2011

JUDr. Soňa Mesiarkinová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia : Dagmar Falbová

